

قضات دیوان عالی

سرنوشت نخست‌وزیر پاکستان را رقم می‌زند

عمران خان علیه ژنرال‌ها

در دوران عهد عتیق، سامسون، شخصیت سرشناس کتاب مقدس، با قدرت عظیم خود توانست مدعی داگون را ویران کند و دشمنانش را که او را به اسارت گرفته بودند، کشت. به نظر می‌رسد امروز عمران خان، نخست‌وزیر پاکستان، خود را در نقش سامسون می‌بیند و مصمم به فروپاشی حکومت است.

صفحه ۳

چهارشنبه ۱۷ فروردین ۱۴۰۱ • ۴ رمضان ۱۴۴۳ • ۶ آوریل ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۵۰ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: دولت گرفتار در «گیره» بهارستان، موج مهاجرتی افغانستانی‌ها به ایران، گفت‌وگو با کامبیز نوروزی درباره پرونده قهرمان و یادداشت‌هایی از ابراهیم ایوبی، مهدی مطهرنیا، سیدعلی مجتهدزاده

دولت لایحه نداد؛ مجلس باز هم اینترنت را نشانه گرفت

دوباره صیانت

گزارش تیریک را در صفحه ۲ بخوانید

یادداشت روزنامه‌نگاران

انبوه، عالمانه و مقتدرانه

فریدون صدیقی

پیشخوان رنگارنگ دکه در تسخیر انواع آدامس، شکلات، لواشک، چوب‌شور و نازک‌بندانی ترش و شور و شیرین است و فندکی که حلق آویز نخی است که به درجه دکه خود را گره زده است. پایین‌دست تعدادی مجله تازه‌انتشار و انبوهی مجلات تاریخ‌گذشته جدول کلمات متقاطع در انتظار برگرفت رهگذران، خمیازه می‌کشند! به پاخوان‌های چسبیده به آسفالت زل می‌زنم به روزنامه‌هایی اندک که بی‌حوصله همتشمن شده‌اند و رنجوری و افسردگی‌شان حالم را پایین می‌کنند؛ از برخی بودن‌ها که عین نبودن است!

دریغ از چیدمان‌های متنوع و متعدد مجله‌ها در سال‌هایی در همین نزدیکی‌ها که بر سر پیشخوان‌ها بودند و سرریزشان خود را بندآویز دکه می‌کردند!

دریغ از کثرت قابل‌تأمل روزنامه‌ها که پانشنین پیش و راست و چپ دکه می‌شدند و رهگذران علاقه‌مند گاه به دو، سه انتخاب و برگرفت می‌رسیدند و دیگریان پرشمار شانه به شانه هم دقیق شورانگیزی در مرور تیترها و عکس‌ها بودند و البته همواره یکی، دو تن به تاخوردگی برای برگرفت یک روزنامه می‌رسیدند و من از ذوق حالم بهار می‌شد!

راست این است در سال‌های نهم‌چندان دور پدیده پرشور روزنامه‌خوانی سریایی و نیز برگرفت یومیه یا انتخاب گاه‌وبیگاه، خودانگیخته طبقه متوسط برای دانستن و دانش‌افزایی نبود الزامات شرایط نوین سیاسی و اجتماعی و بلوغ فکری جامعه بود. یک جریان فکری تحول‌خواه که دهه‌شصتی‌ها از

نورسیدگان فعال آن بودند که با خبر و گزارش‌های عموماً عالی روزنامه‌های آن روزگاران، به تحلیل نسبتاً قرین به واقعیت رویدادها می‌رسیدند.

دریغ‌که جریان اطلاع‌رسانی نسبتاً شفاف و کاربردی در پرتو دو عامل به تدریج به وادادگی و تا حدود قابل‌تأملی به خودباختگی و رنجوری عیان رسید؛ الف- تنگ‌شدن چندوجهی توزیع شفاف و بهنگام خبر و اطلاع‌رسانی

ب- دامن‌گستری وسیع و ناباورانه تکنولوژی‌های نوین ارتباطی

این هر دو در کنار مجموعه‌ای از رویدادهای نامتوازن اجتماعی موجب خاموشی یا کم‌سوئی دکه‌های روزنامه‌فروشی شده است؛ و این تلخ‌ترین فرجام برای نمایشگاه‌های دائمی مطبوعات در ایستگاه‌های خبر، سرگرمی و دانش‌افزایی در گوشه‌گوشه شهر و دیار است!

آیا این نتیجه‌گیری شتاب‌زده، احساسی و جانبدارانه است؟

بر این گمان نیستم چون از الزامات قطعی روزنامه‌نگاربودن

تفکر و خردورزی و پرهیز از هیجانات و احساسات است و من چنین گزارش کرده‌ام اگرچه بلافاصله تصریح می‌کنم از

آنجایی که هیچ انسانی فاقد احساسات و علائق نیست؛ یعنی هیچ روزنامه‌نگاری ماشین‌حساب نیست که بی‌طرف محض

باشد.

ادامه در صفحه ۵

حواشی فیلم «قهرمان» در هفت پرده

اصغر فرهادی محکوم می‌شود؟

قرار جلب به دادرسی علیه اصغر فرهادی صادر شد

شرق: قرار جلب به دادرسی علیه اصغر فرهادی در پرونده سرقت هنری صادر شد. این تازه‌ترین خبری است که بار دیگر پرونده فیلم «قهرمان» ساخته اصغر فرهادی را به تیتز داغ اخبار سینمایی بدل کرده است.

صفحه ۱۱

از جمعیت یاران‌ه‌بگیر، ۳۵ درصد فقیر، ۵۷ درصد در طبقه متوسط و ۸ درصد ثروتمند هستند

توزیع کور ثروت

«شرق» در گفت‌وگو با کارشناسان آثار تأخیر در احیای برجام را بررسی کرد

«صبر دیپلماتیک» با چاشنی افزایش فقر

دور برگردان یک اتفاق تلخ

آغاز پروژه «ماست‌مالی» فاجعه مشهد؟

تیم ملی فوتبال ایران روز نهم فروردین در مشهد به مصاف لبنان رفت تا آخرین دیدار از مرحله انتخابی جام جهانی را در این شهر برگزار کند. مسئولان شهر مشهد دلیل این میزبانی را «فیض معنوی» ملی‌پوشان در مسیر جام جهانی عنوان کردند. ولی اتفاقات و حواشی رخ‌داده پیرامون آن بازی، تبدیل به ماحستی خطرناک برای فوتبال ایران شد؛ به‌طوری‌که در مقطعی کوتاه زمزمه اخراج تیم ملی فوتبال ایران از جام جهانی به گوش رسید. اتفاق مذکور مربوط به رفتار زنده با تماشاگران زنی بود که بلیت‌به‌دست، قصد داشتند به ورزشگاه امام‌رضا رفته و بازی تیم ملی را از نزدیک تماشا کنند. بااین‌حال، نه‌تنها از ورود آنها به ورزشگاه ممانعت شد، بلکه دختران علاقه‌مند به تماشای فوتبال را با اسیری فلفل از محل برگزاری مسابقه متفرق کردند. چنین برخورد عجیب‌وغریبی تبدیل به سوزهای جدید برای رسانه‌های خارجی شد تا دوباره درباره وضعیت حقوق بشر در ایران مطالبی بنویسند و حتی درخواست کنارگذاشتن ایران از جام جهانی قطر را مطرح کنند.

رخ‌دادن چنین اتفاقی در شهر مشهد که یکی از استراتژیک‌ترین شهرهای ایران است، از لحاظ سیاسی و فرهنگی نیز موضوع را تحت تأثیر قرار داد. بسیاری بر این باور بودند که بردن بازی تیم ملی به مشهد از یک سو و برخورد با تماشاگران زن از سوی دیگر، نوعی قدرت‌نمایی از سوی مسئولان این شهر بود تا نشان دهند متفاوت‌تر از بقیه هستند. با وجود این، انتشار تصاویر اتفاقات رخ‌داده با واکنش‌های تندى از سوی چهره‌های لشکری و کشوری همراه شد. در رأس آنها ابراهیم تریسی به‌عنوان زمامدار دولت خیلی سریع دستور رسیدگی به این پرونده را داد تا مقصر یا مقصران مشخص و معرفی شوند. به غیر از مسئله ورود زنان به ورزشگاه، این موضوع که شیوه‌نامه‌های بهداشتی رعایت نشد و بالاتر از گنجایش منظر هم به ورزشگاه رفتند، سوزهای جدید برای پیگیری شد، اما این موضوع تحت‌الشعاع برخورد نامناسب با تماشاگران زن قرار گرفت؛ موردی که پیش‌تر فیفا حساسیتش را نشان داده و از آن به‌عنوان «الزام» میزبانی تیم ملی در ایران خبر داده بود. ادامه گزارش را در صفحه ۹ بخوانید

نگاهی به زخم‌های یک منطقه حفاظت‌شده در مازندران

جان میانکاله به لبش رسید

عکس نمهدی محبی، میزبان

به زمین زده‌شدن کلنگ احداث مجتمع پتروشیمی در سفر هیئت دولت به مازندران و با حضور وزیر کشور، خبر ساخت این مجتمع در نزدیکی تالاب بین‌المللی میانکاله را که اتفاقاً خبر جدیدی نیست، وارد فاز تازه‌ای کرد. فضایی که دیگر مردم وارد صحنه شدند و با حضور پررنگ در شبکه‌های اجتماعی، نسبت به این برنامه ابراز نارضایتی کردند؛ اعتراضاتی که از فضای مجازی شروع شد و به حضور مردمی هم انجامید. نامه‌ای با امضاهای متعدد برایش نوشته شد و بای چهره‌های شناخته‌شده را هم به ماجرا باز کرد.

دو روز بعد از این کلنگ‌زنی و اظهارنظر رئیس سازمان حفاظت محیط زیست درباره فاقد اعتبار بودن کلنگ‌زنی انجام‌شده، برخی کنشگران محیط‌زیستی کارزاری را با عنوان درخواست توقف احداث پتروشیمی در تالاب بین‌المللی میانکاله و #پروژه_پتروشیمی_میانکاله_را_متوقف_کنید ثبت کردند که متن آن خطاب به وزیر نفت و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست نوشته شده است و از این دو مسئول خواستار جلوگیری از ساخت پتروشیمی در حریم میانکاله شدند. کارزاری که تاکنون سه‌هزارو ۸۹۰ نفر آن را امضا کرده‌اند و تا ۲۲ اردیبهشت امکان ثبت امضا در آن وجود دارد. در بخشی از متن این درخواست، پس از شرح مختصری از اهمیت تالاب میانکاله و معرفی برخی گونه‌های جانوری نادر موجود در آن، نوشته شده است: «احداث پتروشیمی (که در رده آلاینده‌ترین صنایع قرار دارد) در منطقه حساس زیست‌محیطی نه‌تنها توسعه محسوب نمی‌شود، بلکه زخمی بر زخم‌های تن رنجور محیط زیست مازندران می‌شاند. آلودگی شدید هوا و منابع آبی، تنها بخشی از نتایج هولناک این پروژه است. ما امضاکنندگان این کارزار، از شما تقاضا داریم قبل از شروع ساخت‌وساز و هدررفت منابع زیست‌محیطی و مالی، پروژه احداث پتروشیمی میانکاله را متوقف نمایید». اما حالا با توجه به آغاز عملیات مقدماتی پروژه و مستقرشدن برخی ماشین‌آلات راه‌سازی در اراضی مرتعی حسین‌آباد برای بسترسازی اجرای کار، حساسیت‌های فعالان و دوستداران محیط زیست به این موضوع بیشتر شده است. کنشگران محیط‌زیستی و مخالفان ساخت پتروشیمی مازندران در میانکاله، کارزار جدیدی را با درخواست از رئیس جمهور ثبت کردند. در این کارزار که با عنوان مخالفت با احداث پتروشیمی در نزدیکی تالاب میانکاله و هشنگ هته_به_پتروشیمی_میانکاله ثبت شده و تا ۹ خرداد جمع‌آوری امضای آن ادامه دارد، امضاکنندگان از رئیس جمهور درخواست کرده‌اند دستور تجدیدنظر اساسی درباره اجرای این پروژه را صادر کند و همچنین دستگاه‌های مرتبط را مکلف کند به جای فعالیت و پیگیری برای سرمایه‌گذاری و صدور مجوز واحدهای ناسازگاری مانند پتروشیمی، تلاش خود را صرف ایجاد زیرساخت‌های صنعتی مرتبط با اقلیم و کشاورزی و طبیعت مازندران کنند.

تجمعات مردمی علیه پروژه میانکاله

این اعتراضات زمانی بیشتر شد که رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و معاون رئیس جمهور ساعتی پس از کلنگ‌زنی پتروشیمی مازندران در اراضی مرتعی روستای حسین‌آباد بهشهر، در دیدار با تعدادی از کنشگران محیط‌زیستی مازندان اعلام کرد هنوز مجوز محیط‌زیستی برای این واحد پتروشیمی صادر نشده و کلنگ‌زنی انجام‌شده روز ۲۰ اسفند نیز فاقد اعتبار است. علی‌سلاحه در دیداری که با تعدادی از نمایندگان سمن‌های محیط‌زیستی مازندران داشت، در پاسخ به پرسش و انتقاد مطرح‌شده از سوی چند نفر از فعالان محیط‌زیستی حاضر در جلسه درباره کلنگ‌زنی مجتمع پتروشیمی مازندران، اظهار کرده بود: «در صورتی که سازمان حفاظت محیط زیست مجوز را صادر نکند، این پروژه مورد تأیید نیست. به هر شکل کلنگ زده شد، اما از دید ما کلنگی که برای این پروژه به زمین زده شد مورد تأیید نیست و در واقع معتقدیم کلنگی به زمین زده نشد»...

این گزارش را در صفحه ۶ بخوانید

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۸۶۰۳۶۱۱۹

ارتباط با روزنامه‌شرق

T.ME/ALOSHARGH

سرمقاله

بهار بهسازی

اشتغال‌زایی و تولید بیشتر

مراد راهداری

با پایان سال مالی اکثر شرکت‌ها، حساب‌وکتاب عملکرد تولید و کارکرد آنها آغاز می‌شود و پس از حسابرسی، شاهد برگزاری مجامع و چیدمان سود برای سرمایه‌گذاران هستیم؛ بعضی که جایگاه هلدینگ دارند، یعنی سرمایه‌گذار هستند و به نوعی مادر دیگر شرکت‌ها محسوب می‌شوند. عمدتاً با تأخیر دو تا سه‌ماهه پایان سال مالی دارند و بعد همان فرایند را شامل می‌شوند. آنچه مهم است اینکه اسباب بازسازی و نوسازی گاه سبب تغییر مدیران و برنامه‌ها نیز می‌شود. گزارش عملکرد دستگاه‌های بخش عمومی هم در همین راستا باید تهیه و رسیدگی شود. به تعبیر دیگر، صرف‌نظر از سطح خرد، در سطح کلان نیز بررسی شود که چه اندازه تولید، مصرف، سرمایه‌گذاری، ایجاد اشتغال، صادرات، واردات، معوقات بانکی، بدهی دولت، کسری بودجه، تورم و بی‌کاری و نظایر اینها داشته‌ایم. همچنین چه اندازه انواع بزهکاری مثل سرقت، اعتیاد، قتل، طلاق، نزاع و… در یک سال گذشته داشته‌ایم. این بررسی برای شناخت اوضاع و احوال جامعه و تصمیم‌گیری برای بهبود ضروری است. با حسابرسی، اسباب و عوامل ایجادی اوضاع را می‌شناسیم. درواقع جامعه‌تکنانی مانند خانه‌تکنانی لازم است. با این برنامه، یعنی شناخت موضع موجود و برنامه‌ریزی برای بهسازی، مفاد حسنه را تقویت و رذایل را مهار و کاهش می‌دهیم. عطف به نام‌گذاری سال از سوی مقام معظم رهبری، اگر جامعه بخواهد سرمایه‌گذاری را رشد دهد، به اشتغال و در نتیجه به تولید بیفزاید، باید درآمد یا بودجه مازاد بر مصرف داشته باشد، تا بتواند پس‌انداز کند، در غیراین صورت، چیزی برای تزریق در سرمایه‌گذاری باقی نمی‌ماند. چنانچه سرمایه‌گذاری صورت گرفت، برای بهره‌برداری و آغاز به کار، منابع انسانی باید شاغل شوند و بعد نوبت به تولید جدید می‌رسد. این سازوکار تحت فضای مناسب کسب‌وکار می‌تواند روی دهد؛ یعنی به تولید بپردازیم، توزیع و فروش داشته باشیم، در بازار داخل و خارج رقابت کنیم و رشد و پیشرفت داشته باشیم. هر اندازه انگیزه قوی باشد، غیرت و دانش بالا و اراده راسخ وجود داشته باشد، تا ابزار کار وجود نداشته باشد و تعاملات بر پایه و اساس صحیح و سالم در جامعه جاری نباشد، کسب‌وکار اجتماعی، نه‌تنها رونق نمی‌گیرد و تولید رشد نمی‌یابد؛ بلکه همان سطحی که وجود داشته، با آسیب فضای کسب‌وکار، مختل و متوقف می‌شود. اتفاق بازگانی سال قبل اعلام کرده بود که حدود ۶۲ درصد ظرفیت کاری متوقف شده است. تولید دانش‌بنیان همان‌طور که از نامش پیداست، علم‌بر است، نه کاربر؛ برای کشوری که بی‌کاری زیاد دارد، چنانچه تولید دانش‌بنیان سبب ساخت یک محصول جدید شود، این محصول برای اینکه تبدیل به تولید انبوه و تجاری شود و اشتغال‌زایی مستقیم و غیرمستقیم به بار آورد، نیاز به فضای مناسبی در کسب‌وکار دارد. دلیل تلاش مسئولان کشور برای احیای و برجام و خروج از تحریم همین است. در شرایط تحریم، مردم هزینه عدم به‌کارگیری ظرفیت تولید کلان را پرداخت می‌کنند. از یک سو قیمت‌ها رشد می‌کند و از سوی دیگر درآمد آنها کاهش واقعی می‌یابد و با رشد بی‌کاری، فقر در بین‌میان مضاعف می‌شود. مردم هر چقدر انقلابی و ارزشی باشند، دچار تبعات بعدی فشار اقتصادی می‌شوند و طبق کلام دین، تقوا آسیب می‌بیند و بزهکاری رشد می‌کند. همان‌طور که در بهار طبیعت، فضای مناسب سرسبزی و حیات گیاهان و موجودات زنده فراهم می‌شود، جامعه نیز باید تلاش کند تا امکانات لازم را برای سرمایه‌گذاری، اشتغال، تولید و بازاریابی و فروش فراهم کند و حیات صنایع و بازرگانی در کنار حیات طبیعت و کشاورزی فراهم شود. چنانچه فضای نامطلوب استعمار یابد، به تعبیری خشکسالی در تولیدات صنعتی و تجاری، بی‌کاری و فساد را رشد می‌دهد، ارزش‌های اجتماعی آسیب می‌بیند و جامعه دچار اختلال رفتاری می‌شود. آمار سرقت و نزاع، قاچاق و… همه نشانه‌ای از اختلال باشد در جوامع است. هر اندازه بنیان دانش عمیق و حجم آن زیاد باشد و دست به خلاقیت بزند و فرضاً محصول جدید بیرون دهد، باز تولید انبوه و فروش گسترده آن، نیاز به سازمان‌دهی و مدیریت در فضای مناسب دارد. تا امنیت اقتصادی و احتمال قوی برای دوره برکشت سرمایه نباشد، سرمایه‌گذار خصوصی وارد نمی‌شود و دولت‌ها نیز با توجه به سایر وظایف سنگین، توان ورود به موضوع و جایگزین‌شدن را ندارند و در صورت ورود، معمولاً فاقد کارآمدی لازم هستند. همان‌طور که متخصصان علوم مهندسی و پایه در تولیدات دانش‌بنیان فعال باشند، کارشناسان علوم اقتصادی، مدیریتی، سیاسی و اجتماعی نیز باید فعال باشند تا شرایط تولید انبوه و سازمان‌دهی آن را برای توزیع و فروش رقابتی ایجاد کنند. می‌دانیم در شرایط رقابتی است که شاهد بهبود شرایط هستیم و خلاقیت پدید می‌آید و سکون نداریم و ایستا نیستیم و به جلو حرکت می‌کنیم و از دیگران عقب نمی‌مانیم. پس تولید و اشتغال دانش‌بنیان در خلا صورت نمی‌گیرد و نیاز به فضای اجتماعی مناسب دارد. همه دستگاه‌های عمومی باید فضای لازم را برای تحقق سرمایه‌گذاری، تولید، وکسب درآمد ایجاد کنند و موانع رشد و پیشرفت را بر سر راه اشتغال‌زایی و رشد ارزش افزوده برارند. این کار، نیاز به رصد موانع و برنامه برای کنارزدن آنها دارد.

♦ دکترای اقتصاد و عضو هیئت علمی گروه اقتصاد دانشگاه پیام نور